รายงานผลการตรวจสอบที่ 67-71/2561

กรณีกล่าวอ้างว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2559 และที่ 4/2559 เกี่ยวกับการยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายและกฎกระทรวงว่าด้วยการผังเมืองและการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสำหรับการประกอบกิจการบางประเภทละเมิดสิทธิมนุษยชน

ความเป็นมา

ผู้ร้องสี่สิบสี่รายซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายประชาชนที่ศึกษาและร่วมปกป้องสิทธิชุมชนและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กล่าวอ้างว่าได้รับผลกระทบจากการที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นชอบให้ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 3/2559 ลงวันที่ 20 มกราคม 2559 เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 4/2559 ลงวันที่ 20 มกราคม 2559 เรื่อง การยกเว้นการใช้บังคับกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมสำหรับการประกอบกิจการบางประเภท ส่งผลกระทบต่อสิทธิชุมชน ทั้งในด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยและความสงบสุขของชุมชน สิทธิในที่ทำกิน สิทธิในที่อยู่อาศัยและสิทธิในการดำรงชีพ เนื่องจากคำสั่งทั้งสองฉบับมิได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เปิดโอกาสให้มีกิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะของประชาชนโดยไม่จำเป็น และเห็นว่าการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง รัฐควรปรับปรุงแก้ไขกระบวนการผังเมืองและอุปสรรคข้อกฎหมายแทนการใช้กลไกอำนาจรัฐที่เป็นการทำลายความเชื่อมั่นของต่างประเทศ

มาตรการ/แนวทางการแก้ไข ดังนี้

1. คณะรัฐมนตรี และกระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการปฏิรูประบบการจัดทำผังเมืองให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และการออกกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2559 โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายอำนาจด้านการผังเมืองแก่จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสิทธิในการกำหนดการพัฒนาตามหลักการที่ว่า ประชาชนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง

2. คณะรัฐมนตรี ควรกำชับให้หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับกระบวนการอนุญาตให้ประกอบกิจการบางประเภท ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 4/2559 พิจารณานำกระบวนการกำหนดแผนการพัฒนาและจำแนกการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ตามหลักการผังเมืองมาใช้บังคับเท่าที่จะทำได้